

OBSAH

Úvod	8
HŘÍDELE	9
Klasifikace hřídelů	10
Rozdělení hřídelů podle zatížení	10
Rozdělení hřídelů podle tvaru	10
Přehled uspořádání hřídelů	14
Výpočty hřídelů	17
Postup při návrhu hřídele	17
Dimenzování os a hřídelů - předběžný návrh	17
Kontrola statické bezpečnosti	17
Diagram pro stanovení průměru hřídele	18
Kontrola dynamické bezpečnosti	19
Výpočet hřídelů na tuhost	20
Deformace od krouticích momentů	21
Kritická frekvence otáček hřídelů	22
Výpočet únosnosti rovnobokých drážkových hřídelů	23
Výpočet únosnosti evolventních drážkových hřídelů	23
Tabulky hodnot pro výpočty	24
Tabulky rozměrů a lícování	31
Válcové a kuželové konce hřídelů	31
Jemné drážkování	35
Rovnoboké drážkování	37
Evolventní drážkování	41
OZUBENÉ PŘEVODY	53
Rozdělení ozubených soukolí	56
Základní pojmy evolventního ozubení	57
Přehled soukolí podle posunutí profilu	62
Hodnoty evolventní funkce	63
Valivá soukolí - základní parametry	64
Hodnoty modulů	64

Porovnání modulů metrické řady s moduly Diametral Pitch	64
Převodová čísla	65
Rozdělení převodových čísel u složených převodů	66
Vzdálenosti os	66
Výšky os	67
Čelní soukolí	68
Základní profil	68
Maximální hodnoty jednotkových posunutí	69
Moderní metody stanovení racionálních jednotkových posunutí	72
Geometrie čelních kol a soukolí	73
Geometrické veličiny čelních kol a soukolí s přímými zuby	73
Korekce na danou osovou vzdálenost	74
Úhly sklonu zubů ozubených kol	74
Geometrické veličiny čelních kol a soukolí se šikmými zuby	75
Ozubený hřeben čelního soukolí N se šikmými zuby	76
Kuželová soukolí	77
Druhy ozubených kuželových kol	77
Základní profil a sdružené základní profily	79
Pomocné veličiny pro výpočet tečného posunutí	80
Součinitelé posunutí pro kuželová soukolí VN	80
Rozměry kuželových kol	81
Základní parametry kuželových soukolí	81
Parametry kuželových kol s ozubením N nebo VN	82
Šroubová soukolí	84
Geometrické veličiny válcových šroubových kol a soukolí ...	84
Šneková soukolí	85
Druhy šnekových soukolí	85
Materiály šnekových soukolí	85
Vzdálenosti os šnekových převodů	85
Převodová čísla šnekových převodů	86
Typy válcových šneků	86
Moduly, součinitelé průměru a počty chodů šneku	87
Posunutí profilu zubu (korekce)	87

ŘETĚZOVÉ PŘEVODY

	Strana
Přehled řetězů pro pohony a porovnání použitelnosti	192
Silové poměry u řetězových převodů	193
Gallový řetěz	194
Válečkové řetězy	195..197
Válečkové řetězy s dlouhou roztečí	198..199
Pouzdrové řetězy rychloběžné	199..200
Zubové řetězy	200..201
Řetězová kola pro hnací válečkové a pouzdrové řetězy	202..203
Řetězová kola pro zubové řetězy s vnitřním vedením	204
Postup výpočtu pohonu válečkovým nebo pouzdrovým řetězem	205..206
Postup výpočtu pohonu zubovým řetězem	206
Tabulky a diagramy pro určení činitelů pro výpočty	206..213

Parametry šnekových soukolí s válcovým šnekem	90
Parametry šnekových soukolí s globoidním šnekem	92
Převodová čísla a odpovídající počty zubů	93
Řada normalizovaných vzdáleností os	93
Závislost pracovní výšky zubu a výšky hlavy zubu na vzdálenosti os a počtu zubů šnekového kola	94
Závislost průměru hlavové kružnice šnekového kola a šířky věnce na vzdálenosti os	94
Kontrolní rozměry ozubených kol	95
Kontrolní rozměr přes zuby čelních ozubených kol s příkými zuby	95
Kontrolní rozměr přes zuby čelních ozubených kol se šikmými zuby	95
Kontrolní rozměr zubů v konstantní tloušťce a výšce	95
Kontrolní rozměr zubů přes válečky	96
Jednotkový jmenovitý rozměr přes zuby čelních kol s příkými zuby	97
Tloušťky zubů na konstantní těživě a konstantní výšce zubů	98
Průměry válečků pro měření přes válečky	98
Tolerování ozubených kol	99
Přesnost ozubených kol	99
Doporučená přiřazení přesností parametrů ozubených kol	99
Parametry toleranční soustavy ozubených kol	100
Stupně přesnosti ozubených kol	101
Tolerování čelních ozubených kol podle ČSN	102
Skupiny tolerancí a mezních úchylek	102
Úchylky kinematické přesnosti a plynulosti chodu čelního soukolí	104
Úchylky sklonu zubů a celková pásma dotyku	107
Boční vůle	108
Úchylky vzdáleností os	108
Tolerance posunutí základního profilu	108
Úchylky rozměrů přes zuby	109
Tolerance kruhového házení	110
Tolerování čelních ozubených kol podle ISO	112
Tolerování hřebenových převodů	116

Tolerování ozubených převodů kuželových a hypoidních podle ST SEV	117
Tolerování šnekových převodů	121
Výpočty únosnosti ozubených kol.....	126
Únosnost čelních ozubených kol podle ČSN a ISO	130
Únosnost kuželových ozubených kol podle ČSN a ISO	141
Únosnost šnekových soukolí	143
Planetové převody	146
Základní parametry planetových převodů	150
Harmonické převody	151
Materiály na ozubená kola a jejich mechanické vlastnosti	152
Vybrané materiály na ozubená kola podle ČSN	152
Fyzikální vlastnosti materiálů na ozubená kola podle VDI ...	154
Doporučené tloušťky vrstev povrchově tvrzených ozubených kol	154
Mez únavy v ohybu	155
Mez únavy v dotyku	156
Únavová pevnost v dotyku a v ohybu pro šneková soukolí ..	157
Únavová pevnost v dotyku s ohledem na zadírání	158
ŘEMENOVÉ PŘEVODY	159
Sílové poměry u řemenových převodů	160
Geometrické poměry	162
Řemenice	163
Řemenice pro ploché řemeny	163
Řemenice pro klínové řemeny	164
Řemenice pro synchronní pohony (ozubené řemeny)	167
Řemeny	170
Ploché řemeny a jejich výpočet	170
Klínové řemeny a úzké klínové řemeny	174
Variátorové (široké) klínové řemeny	185
Synchronní (ozubené) řemeny	188

ŘETĚZOVÉ PŘEVODY	192
Přehled řetězů pro pohony a porovnání použitelnosti	192
Sílové poměry u řetězových převodů	193
Řetězy	194
Galloy řetězy	194
Válečkové řetězy	195
Válečkové řetězy s dlouhou roztečí	198
Pouzdrové řetězy rychloběžné	199
Zubové řetězy	200
Řetězová kola	202
Řetězová kola pro hnací válečkové a pouzdrové řetězy	202
Řetězová kola pro zubové řetězy s vnitřním vedením	204
Výpočty řetězových pohonů	205
Postup výpočtu pohonu válečkovým nebo pouzdrovým řetězem	205
Postup výpočtu pohonu zubovým řetězem	206
Tabulky a diagramy pro určení činitelů pro výpočty	206
Doporučené počty zubů řetězových kol	206
Činitelé výkonu	207
Činitelé a součinitel rázů	207
Činitelé mazání	207
Činitelé provedení řetězu	207
Činitelé vzdáleností os	207
Příklady číselných hodnot činitelů rázů	208
Směrné tlaky v kloubu řetězu	209
Diagram návrhu řetězů typu A a C	210
Diagram návrhu řetězů typu B	211
Diagram závislosti otáček a výkonu	212
Činitelé tření	212
Hodnoty činitelů K	213
Provozní součinitelé zubových řetězů	213

HŘÍDELE

	Strana
Část výpočtová.....	10...23
Tabulky hodnot pro výpočty	24...30
Tabulky rozměrů a lícování	
Válcové a kuželové konce hřídelů	31...34
Jemné drážkování	35...37
Rovnoboké drážkování	37...41
Evolventní drážkování	41...51

OZUBENÉ PŘEVODY

	Strana
Rozdělení ozubených soukolí	56
Základní pojmy evolventního ozubení	57...62
Hodnoty evolventní funkce	63
Valivá soukolí - základní parametry	64...67
Hodnoty modulů	64
Převodová čísla	65...66
Použitelnost převodovek	65
Technické údaje pro volbu a objednávku převodovky	65
Vzdálenosti os převodovek	66
Hodnoty poměru šířky zubu a vzdálenosti os	66
Výšky os pomaluběžných hřídelů	67
Rozečné průměry většího kuželového kola	67
Čelní soukolí	68...72
Maximální hodnoty jednotkových posunutí	69
Geometrie čelních kol a soukolí	73...76
Kuželová soukolí	77...83
Šroubová soukolí	84
Šneková soukolí	85...94
Základní a tvořící šnek	88
Parametry základního a tvořícího šneku	88...89
Kontrolní rozměry ozubených kol	95...98
Kontrolní rozměr přes zuby	95
Kontrolní rozměr v konstantní tloušťce a výšce	95...96
Kontrolní rozměr přes válečky	96
Jednotkový jmenovitý rozměr přes zuby	97
Tloušťky zubů na konstantní třetivě	98
Konstantní výšky zubů	98
Průměry váleček pro měření přes válečky	98

Tolerování ozubených kol	99...101
Stupně přesnosti ozubených kol	101
Tolerování čelních ozubených kol podle ČSN	102...111
Skupiny tolerancí a mezních úchylek	102...113
Úchylky kinematické přesnosti a plynulosti chodu	104...107
Úchylky sklonu zubů a celková pásma dotyku	107
Boční vůle	108
Úchylky vzdáleností os	108
Tolerance posunutí základního profilu	108
Úchylky rozměrů přes zuby	109
Dovolené obvodové házení ozubení	109
Tolerance střední hodnoty rozměru přes zuby	110
Tolerance rozměru přes zuby	110
Tolerance kruhového házení	110
Závislost úchylek kinematické přesnosti, plynulosti chodu a dotyku zubů	111
Tolerování čelních ozubených kol podle ISO	112...115
Stupně přesnosti Q	112
Vzorce pro výpočet sledovaných úchylek stupně přesnosti 5	112
Úchylky rozteče	112...113
Úchylky sklonu a tvaru boku zubu	114...115
Úchylky profilu	115
Tolerování hřebenových převodů	116
Úchylky roztečí	116
Závislosti určující zaručenou boční vůli a její úchylky	116
Tolerování ozubených převodů kuželových a hypoidních podle ST SEV	117...121
Úchylky kinematické přesnosti a plynulosti chodu kuželového soukolí	118...119
Úchylky vzdáleností os	119
Rozměry pásma dotyku	119
Úchylky střední těživy zubu	120
Součinitelé pro stanovení úchylek střední těživy zubu	120
Tolerance střední těživy zubu	121
Tolerování šnekových převodů	121...125
Doporučená přiřazení pro šneková soukolí	121
Úchylky kinematické přesnosti a plynulosti chodu šnekového soukolí	121...122
Úchylky vzdáleností os šnekových převodů	123
Úchylky úhlů os šnekového soukolí	123
Rozměry pásma dotyku	123
Úchylky tloušťky zubu šneku	124...125
Tolerance tloušťky zubu šneku	125

Výpočty únosnosti ozubených kol	126...151
Vnější síly na ozubených kolech od točivého momentu	126
Kružlová ozubená kola	127
Šnekové převody	128
Parametry pro volbu šnekového převodu	130
Únosnost čelních ozubených kol podle ČSN a ISO	130
Součinitel mechanických vlastností materiálu	132
Součinitel pro respektování vnějších dynamických sil	133
Součinitel nerovnoměrnosti zatížení zubu podél šířky pro dotyk podle ISO	133
Součinitel podílu zatížení jednotlivých zubů	133
Součinitel vnitřních dynamických sil	134
Součinitel bezpečnosti proti pittingu	134
Součinitel sklonu zubu	135
Součinitel tvaru zubu a koncentrace napětí	136...137
Součinitel tvaru zubu, koncentrace napětí a vlivu záběru profilu	138
Součinitel bezpečnosti proti únavovému lomu	138
Součinitel vrubové citlivosti	139
Doporučené hodnoty šířkových poměrů	140
Doporučené počty zubů pastorku	141
Únosnost kružlových ozubených kol podle ČSN a ISO	141
Doporučená přesnost a drsnost boků kružlových kol	143
Únosnost šnekových soukolí	143
Součinitel tvaru zubů	144
Planetové převody	146
Porovnání převodových poměrů nejčastějších typů diferenciálů, planetových a obyčejných převodů	146
Účinnost planetových převodů	149
Základní parametry planetových převodů	150
Doporučené roztečné průměry korunového kola s vnitřním ozubením	151
Doporučené poloměry rozložení středů os satelitů	151
Doporučené hodnoty dovolených točivých momentů na pomaluběžném hřídeli	151
Harmonické převody	151
Materiály na ozubená kola a jejich mechanické vlastnosti	152...158
Vybrané materiály na ozubená kola podle ČSN	152...153
Fyzikální vlastnosti materiálů na ozubená kola podle VDI	154
Doporučené tloušťky vrstev povrchově tvrzených ozubených kol	154
Mez únavy v ohybu	155
Mez únavy v dotyku	156
Únavová pevnost v dotyku a v ohybu pro šneková soukolí	157
Únavová pevnost v dotyku s ohledem na zadírání	158

ŘEMENOVÉ PŘEVODY

	Strana
Silové poměry u řemenových převodů	160...162
Geometrické poměry	162
Řemenice pro ploché řemeny	163
Řemenice pro klínové řemeny	164...166
Řemenice pro synchronní pohony (ozubené řemeny)	167...170
Ploché řemeny a jejich výpočet	170...173
Klínové řemeny a úzké klínové řemeny	174...175
Parametry plochých a klínových řemenů	176...177
Součinitele úhlu opásání malé řemenice	176...177
Součinitele dynamičnosti zatížení a pracovního režimu	179
Jmenovitý ideální výkon převodu s jedním klínovým řemenem	180...181
Mezní úchytky délek klínových řemenů	182
Součinitele délky klínových řemenů	183...184
Variátorové (široké) klínové řemeny	185...187
Jmenovité výkony variátorových řemenů	187
Synchronní (ozubené) řemeny	188...190